

РЕЦЕНЗІЯ

**рецензента к.е.н., доцента кафедри фінансів
Чубки Ольги Михайлівни на дисертаційну роботу
Бердніка Дмитра Анатолійовича на тему
«Розвиток міжнародної біржової діяльності на засадах урахування впливу
сценаріїв використання програмного забезпечення»,
представлену на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю
292 – Міжнародні Економічні Відносини**

Міжнародна біржова діяльність має суттєвий вплив на розвиток світової економічної діяльності, а за останні роки спостерігається тенденція розвитку інформаційних технологій та нових підходів до провадження біржової діяльності. За допомогою програмного забезпечення здійснюється збір, моніторинг, аналіз, зберігання, обробка і розповсюдження інформації, необхідної для проведення біржових торгів та підтвердження фактів здійснення біржових операцій. Відіграючи основну роль в діяльності бірж, програмне забезпечення зумовило серйозну вагу сценаріїв його використання. Таким чином, певна послідовність дій (певний сценарій) використання програмного продукту формує позитивні або негативні результати. Для уникнення негативного впливу варто удосконалювати методи управління сценаріями використання програмного забезпечення для біржової діяльності.

В контексті вищезазначеного, обрана тема дисертаційної роботи Бердніка Дмитра Анатолійовича є актуальною та своєчасною і має важливе теоретичне та практичне значення.

Метою дисертаційної роботи є розроблення теоретичних положень та обґрунтування методико-прикладних рекомендацій щодо міжнародної біржової діяльності. Суттєвими науковими результатами дисертаційного дослідження є розроблення економіко-математичної моделі маніпуляцій у міжнародній біржовій діяльності; удосконалення класифікації маніпулятивних сценаріїв міжнародної біржової діяльності, інструментів застосування нечіткої логіки в моделях на базі теорії ігор та методів моделювання поведінки користувачів програмного забезпечення для міжнародної біржової діяльності.

Дисертація Бердніка Д.А. за змістом, сутністю, структурою та оформленням повною мірою відповідає установленим вимогам, містить вступ, три розділи, висновки, додатки та список використаних джерел. Між розділами та підрозділами роботи є належний взаємозв'язок, кожний наступний розділ спирається на попередні та розвиває викладений у них матеріал. Дисертаційна робота характеризується логічною, завершеною структурою та послідовною побудовою, повністю висвітлює зміст визначених розділів.

Виходячи з змісту та наукової новизни дослідження, можна стверджувати, що основні теоретичні положення та результати, які містяться у дисертаційній

роботі Бердніка Д.А. достатньо обґрунтовані та достовірні, підтверджуються ґрунтовним аналізом опрацьованих наукових праць за тематикою дослідження. Отримані результати підтверджуються коректним використанням автором загальнонаукових методів дослідження, інтерпретаціями методичних підходів фундаментальних праць вітчизняних та зарубіжних вчених щодо основних сценаріїв розвитку бірж та факторів впливу на біржову діяльність, опрацюванням статистичних матеріалів, апробацією основних положень та результатів дослідження на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, наукових семінарах.

Отримані, сформовані та обґрунтовані у дисертаційній роботі результати, висновки та рекомендації сприяють вирішенню актуального завдання науково-прикладного характеру – розроблення напрямків розвитку міжнародної біржової діяльності на засадах урахування впливу сценаріїв використання програмного забезпечення. Науково-практичні результати проведеного дослідження щодо розробки комплексних пропозицій із застосування моделі для точнішого визначення фактів маніпуляцій у міжнародній біржовій діяльності та покращення результату управління ризиками у нагляді за міжнародною біржовою діяльністю фінансових установ випробувано на прикладі діяльності діючих підприємств та у навчальному процесі Національного університету «Львівська політехніка» під час викладання дисциплін.

Основні результати дослідження автора достатньо повно викладені у наукових працях. Положення роботи, наукові і практичні результати розкрито у повному обсязі. Обсяг друкованих праць та їх кількість відповідають установленим вимогам щодо публікацій основного змісту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Наведені публікації відображають основний зміст дисертації й одержані автором наукові результати.

Не применшуючи позитивні сторони роботи та відзначаючи авторський підхід до вирішення досліджуваної проблематики, слід звернути увагу на окремі недоліки та дискусійні положення, які потребують додаткової аргументації.

До дискусійних положень в роботі слід віднести наступне:

1. У п. 1.1., який має назву “Сутність і значення міжнародної біржової діяльності на засадах урахування впливу сценаріїв використання програмного забезпечення” занадто велика увага приділяється еволюції біржової торгівлі, (починаючи із часів середньовіччя), в той час, як згадка про перший комп’ютер та програмне забезпечення датується 1943-1945 роками.

2. Перераховуючи чинники впливу на міжнародну діяльність (рис. 1.3), автор в рамках технічного оснащення та інформатизації біржової торгівлі виділяє такий чинник, як методи обчислення і збереження балансу, та наводить його характеристику з самого початку історії біржової діяльності. Поряд із тим

доцільно було б детально обґрунтувати вплив цього чинника за умови використання новітніх інформаційних технологій.

3. Наводячи у табл. 2.1 та на рис. 2.1. інформацію по капіталізації бірж, що входять до «Клубу Одного Трильйону» варто було б вказати, станом на яку дату подані статистичні дані.

4. У п.2.1 “Аналізування економічного результату бірж і множини позитивних і негативних сценаріїв використання програмного забезпечення для міжнародної біржової діяльності” автор подає огляд праць науковців по історії маніпуляцій на біржі, їх сутності, порівнянні методів маніпуляцій та класифікації. Цей матеріал більше відображає теоретичні засади розвитку міжнародної біржової діяльності, ніж її аналізування.

5. Для оцінювання результативності роботи користувачів програмного забезпечення для міжнародної біржової діяльності (п.2.3) автор пропонує такі методи, як прибутковість на транзакцію (рентабельність транзакції), прибутковість на портфель (рентабельність портфелю), прибутковість на інвестиційний період, індекс доходності (альфа коефіцієнт), називаючи окремі з них показниками. Як відомо рентабельність чи прибутковість – це відносний показник економічної ефективності, тому доцільніше було б вживати термін “показник” або “коефіцієнт”, а також подати порядок розрахунку перерахованих вище показників.

Вказані зауваження в більшості є предметом дискусії, вони не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, яка є завершеним, логічно побудованим дослідженням, що має наукове й практичне значення, а отримані результати достатньою мірою обґрунтовані та достовірні. Вважаю за доцільне рекомендувати дисертаційну роботу Бердніка Дмитра Анатолійовича на тему «Розвиток міжнародної біржової діяльності на засадах урахування впливу сценаріїв використання програмного забезпечення» до захисту у разову спеціалізовану вчену раду.

Рецензент -

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри фінансів

Національного університету

“Львівська політехніка”

Чубка О.М.

Підписав за вченою радою
Вчений секретар
Р. Бригадський

